



Fundacja
Court Watch Polska

„Wspólnie-Dostępnie-Sprawiedliwie” Jak wygląda dostępność sądów dla osób ze szczególnymi potrzebami rok po przeprowadzeniu monitoringów?

Opracowanie raportu: Angelika Rekowska

Współpraca: Piotr Sołowij, Sunniva Szczepanowska-Lay, Paulina Błażycza

Toruń 2023

**Projekt „Wspólnie-Dostępnie-Sprawiedliwie”, POWR
02.16.00-00-0120/20 był finansowany ze środków
Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu
Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. Dofinansowanie
projektu z UE: 806 537,50 zł**



**Fundusze
Europejskie**
Wiedza Edukacja Rozwój



**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny



W latach 2021-2022 Fundacja Court Watch Polska we współpracy z Fundacją Polska Bez Barrier prowadziła projekt pt.: „Wspólnie-Dostępnie-Sprawiedliwie”, w ramach którego przeszkolono przedstawicieli i przedstawicielki organizacji pozarządowych w zakresie dostępności budynków sądów dla osób ze szczególnymi potrzebami i metodologii monitoringu prawa. Efektem projektu było przeprowadzenie w 2022 roku przez 14 organizacji pozarządowych z całej Polski 24 badań sądów pod kątem dostępności. Raporty z przeprowadzonych badań wraz z rekomendacjami możliwych do podjęcia przez sądy działań zwiększających dostępność przedstawiono w indywidualnych raportach. Są one dostępne na stronie internetowej:

www.courtwatch.pl/projekty/projekty-zrealizowane/wspolnie-dostepnie-sprawiedliwie/

Po przeprowadzonym badaniu wszystkie sądy otrzymały raporty wstępne z rekomendacjami dotyczącymi zwiększenia lub zapewnienia dostępności w obszarach, które wymagały poprawy. Sądy miały 14 dni na odniesienie się do treści przesłanych raportów wstępnych. Pozytywnie należy ocenić, że wszystkie sądy w odpowiedzi na raport wstępny wskazały, że udało im się od razu wdrożyć niektóre z rekomendowanych zmian zwiększających dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami. Finalne raporty z przeprowadzonych badań uwzględniają zmiany wprowadzone przez sądy po otrzymaniu wstępnych rekomendacji. Rok po przeprowadzeniu pierwszego badania, poprosiliśmy organizacje prowadzące badania, aby zwróciły się do sądów z pytaniem, czy i jakie zmiany zostały wdrożone, aby zwiększyć dostępność sądu dla osób ze szczególnymi potrzebami.

W ponownym monitoringu wzięło udział 12 organizacji pozarządowych:

- Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa ELSA Kraków
- Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa ELSA Opole
- Fundacja Court Watch Polska
- Fundacja Podaj Dalej im. Piotra Janaszka
- Klub Debat Ars bene dicendi
- Koło Nauk Penalnych UKSW
- Koło Naukowe Praw Człowieka SWPS
- Koło Naukowe Prawa Europejskiego WPiA UW
- Koło Naukowe Prawa Medycznego i Farmaceutycznego Ius Et Medicina
- Koło Naukowe Pro Publico Bono UAM
- Koło Naukowe Prolepsis
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Poradnictwa Obywatelskiego w Pile



Odpowiedzi o dokonanych zmianach otrzymano od 17 z 24 pierwotnie badanych sądów:

- Naczelnego Sądu Administracyjnego
- Sądu Apelacyjnego w Krakowie
- Sądu Apelacyjnego w Warszawie
- Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie
- Sądu Okręgowego w Koninie
- Sądu Okręgowego w Poznaniu - XIV Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w Pile
- Sądu Okręgowego w Warszawie
- Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku
- Sądu Rejonowego Katowice-Zachód w Katowicach
- Sądu Rejonowego Poznań Stare Miasto, Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie
- Sądu Rejonowego w Opolu
- Sądu Rejonowego w Toruniu
- Sądu Rejonowego Warszawa Praga-Południe w Warszawie
- Sądu Rejonowego Warszawa-Żoliborz w Warszawie
- Sądu Rejonowego w Wołominie
- Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Lublinie

Zmiany zwiększające dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami, wprowadzone w poszczególnych sądach, przedstawiono poniżej.

I. Naczelny Sąd Administracyjny

Organizacja prowadząca monitoring: Koło Naukowe Prawa Europejskiego WPiA UW (Klaudia Merchel, Roksana Pacek, Jagoda Sobczak).

Data pierwszego badania: 19 sierpnia 2022 roku

Data odpowiedzi z sądu po roku od pierwszego badania: 3 października 2023 roku

W ramach zwiększenia dostępności sądu podjęto następujące działania:

1. w łazienkach przeznaczonych dla osób z niepełnosprawnościami zainstalowane baterie umywalkowe z przedłużonym uchwytem;
2. opracowano projekt graficzny nowego oznakowania przeszkolonych drzwi, którego wdrożenie jest w trakcie realizacji;
3. w trakcie realizacji jest zakup i montaż dźwigu, który będzie znajdował się przy wejściu do budynku sądu oraz wykonanie nowej strony internetowej,
4. w planach budżetowych uwzględniono zakup pętli indukcyjnych, lup powiększających tekst i ramek do składania podpisów.



II. Sąd Apelacyjny w Krakowie

Organizacja prowadząca monitoring: Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa ELSA Kraków (Aleksandra Niemczyk, Sara Pacholec, Karolina Pałka, Marta Prajsnar, Agnieszka Putyrska, Katarzyna Sokół)

Data pierwszego badania: 10 sierpnia 2022 roku

Data odpowiedzi z sądu po roku od pierwszego badania: 22 września 2023 roku

W ramach zwiększenia dostępności sądu podjęto następujące działania:

1. początek i koniec biegu pochylni oraz stopnie schodów prowadzących do wejścia do budynku sądu zostały oznaczone w sposób kontrastowy;
2. oznaczono kontrastowo szklane drzwi w budynku sądu;
3. toaletę dla osób z niepełnosprawnościami doposażono w baterię o przedłużonej wylewce oraz instalację alarmową;
4. w windzie wyróżniono kolorystycznie i dotykowo przycisk kondygnacji „zero”;
5. Biuro Obsługi Interesantów przeniesiono z I piętra budynku na parter, obecnie znajduje się w niedalekiej odległości od wejścia głównego, a dojście do niego oznaczono w sposób czytelny;
6. oznaczono budynek sądu znakiem informującym, że jest on przyjazny dla osób korzystających z pomocy psa przewodnika lub psa asystującego;
7. w czytelni akt zapewniono stanowisko ze stolikiem i krzesłem, których wysokość można regulować, dodatkowo stół wyposażono w regulację kąta nachylenia. Czytelnię wyposażono również w urządzenie umożliwiające odczyt akt przez osoby słabowidzące;
8. oznaczono kontrastowo szklane pomieszczenie dla osób palących.

III. Sąd Apelacyjny w Warszawie

Organizacja prowadząca monitoring: Koło Naukowe Praw Człowieka SWPS (Jeremi Darmochwał, Klaudia Gutman, Adam Kućmierz, Oliwia Maciejewska, Cezary Pikuła)

Data pierwszego badania: 1 sierpnia 2022 roku

Data odpowiedzi z sądu po roku od pierwszego badania: 5 września 2023 roku

W ramach zwiększenia dostępności sądu podjęto następujące działania:

1. dojście do Biura Obsługi Interesantów zostało oznaczone fakturowo (odświeżono ściany i namalowany został pas w kontrastowym kolorze);
2. tablice ogłoszeniowe przeniesiono i umieszczono w miejscu, gdzie są lepiej widoczne, bo nie odbija się od nich światło;



3. oznaczono toaletę dla osób z niepełnosprawnościami i zamontowano w niej instalację alarmową;
4. drzwi wewnętrzne skonstrastowano w stosunku do koloru ściany oraz skonstrastowano klamki drzwi wewnętrznych w stosunku do koloru drzwi;
5. w trakcie realizacji jest wykonanie map tyflograficznych i zamontowanie tabliczek NFC, umożliwiających dostęp do sądu i poruszanie się po budynku osobom słabowidzącym lub niewidomym.

IV. Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie

Organizacja prowadząca monitoring: Koło Naukowe Prawa Europejskiego WPIA UW (Zofia Kasprzyk, Magdalena Petrykowska)

Data pierwszego badania: 8 lipca 2022 roku

Data odpowiedzi z sądu po roku od pierwszego badania: 31 sierpnia 2023 roku

W ramach zwiększenia dostępności sądu podjęto następujące działania:

1. zakupiono krzesło do ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami w zakresie ruchowym;
2. zainstalowano oznaczenia i system NFC w części budynku przeznaczonej dla interesantów;
3. umieszczono plany budynku w formie dostosowanej dla osób słabowidzących i niewidomych;
4. oznakowano językiem Braille'a panel w windzie;
5. pracownicy sądu przeszli szkolenie z dostępności, w tym z zasad tworzenia treści i komunikowania się za pomocą prostego języka;
6. informacje zawarte na stronie internetowej sądu zostały dostosowane tak, aby przekazywane treści były podane za pomocą prostego języka.

V. Sąd Okręgowy w Koninie

Organizacja prowadząca monitoring: Fundacja im. Doktora Piotra Janaszka PODAJ DALEJ (Maciej Wiatrowski, Piotr Darnikowski, Damian Walczak)

Data pierwszego badania: 8 marca 2022 roku

Data odpowiedzi z sądu po roku od pierwszego badania: 23 października 2023 roku

W ramach zwiększenia dostępności sądu podjęto następujące działania:



1. miejsce parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami zostało dostosowane do odpowiednich wymiarów i odmalowane, obniżono również krawężniki;
2. oznakowano pasami kontrastowymi pierwszy i ostatni stopień schodów prowadzących do wejścia do budynku sądu;
3. szklane drzwi wejściowe zyskały kontrastowe oznakowanie i obecnie trwają prace związane z wymianą drzwi wejściowych na automatyczne;
4. w toalecie dla osób z niepełnosprawnościami zamontowano system alarmowo-przywoławczy;
5. krawędzie pierwszego i ostatniego stopnia schodów każdego biegu schodów oznaczono pasami kontrastowymi zarówno na powierzchni poziomej, jak i pionowej;
6. szklane drzwi znajdujące się wewnątrz budynku zostały oznaczone kontrastowymi pasami;
7. z korytarzy sądowych usunięto nieprzymocowane do posadzki wycieraczki;
8. aktualnie w budynku trwają prace remontowe, w ramach których wymieniana jest posadzka na matową;
9. w ramach trwającego remontu dostosowywane jest Biuro Obsługi Interesanta, gdzie w miejscu obecnie istniejącego okienka obsługi wykuty zostanie otwór drzwiowy i zamontowane automatyczne, kontrastowo oznakowane, szklane drzwi, a przestrzeń zostanie zorganizowana w taki sposób, że wydzielone zostanie osobne miejsce do obsługi interesanta (wydzielone pomieszczenie). Biuro Obsługi Interesanta zostanie również wyposażone w biurko z regulowaną wysokością blatu.

VI. Sąd Okręgowy w Poznaniu - XIV Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w Pile

Organizacja prowadząca monitoring: Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Poradnictwa Obywatelskiego w Pile (Krzysztof Wróblewski, Krzysztof Opaliński)

Data pierwszego badania: 12 sierpnia 2022 roku

Data odpowiedzi z sądu po roku od pierwszego badania: 11 września 2023 roku

W ramach zwiększenia dostępności sądu podjęto następujące działania:

1. w biurze podawczym zainstalowano pętle indukcyjną;
2. na stronie internetowej sądu został zamieszczony dokument „Informacja o działalności Sądu Okręgowego w Poznaniu” w wersji Easy To Read (ETR), a treści zamieszczane na stronie w miarę możliwości pisane są prostym i przystępnym językiem (np. opis dojazdu do sądu, miejsca parkingowe, sposoby kontaktu z sądem itp.);
3. dobiega końca proces wyposażania wszystkich grafik umieszczonych na stronie internetowej sądu w opisy alternatywne;
4. informacje wyświetlane na elektronicznej wokandzie mają odpowiednią czcionkę (jeśli chodzi o rodzaj i rozmiar), zapewniony jest kontrast wizualny, zaplanowano też zakup folii antyrefleksyjnych.



VII. Sąd Okręgowy w Warszawie

Organizacja prowadząca monitoring: Koło Naukowe Prawa Medycznego i Farmaceutycznego *Ius et Medicina* WPiA UW (Katarzyna Anioł, Jakub Augustyniak, Aleksandra Borecka, Marcelina Dembińska, Adam Franiak, Roman Franiak, Karolina Krajewska, Joanna Kruk, Oliwia Krupa, Magdalena Mrozek, Katarzyna Srokosz)

Data pierwszego badania: 19 września 2022 roku

Data odpowiedzi z sądu po roku od pierwszego badania: 13 października 2023 roku

W ramach zwiększenia dostępności sądu podjęto następujące działania:

1. do wszystkich lokalizacji sądu zostały zakupione krzesła ewakuacyjne;
2. trwa generalny remont części południowej budynku sądu, obejmujący korytarze K, L, M oraz J. W ramach remontu przewidziana jest m.in. budowa nowego szybu windowego od ul. Ogrodowej, który będzie dostępny z poziomu dziedzińca oraz utworzenie sali rozpraw przeznaczonej specjalnie dla osób ze szczególnymi potrzebami.

VIII. Sąd Rejonowy Gdańsk-Południe w Gdańsku

Organizacja prowadząca monitoring: Klub debat *Ars bene dicendi* (Gabriela Bednarek, Bartosz Grzelak, Maria Mikołajewska, Dominik Radowski)

Data pierwszego badania: 21 lipca 2022 roku

Data odpowiedzi z sądu po roku od pierwszego badania: 23 października 2023 roku

W ramach zwiększenia dostępności sądu podjęto następujące działania:

1. oznaczono kolorem niebieskim poziome miejsce postojowe dla osób z niepełnosprawnością przy wejściu do budynków AB, przy ul. 3 Maja 9 A;
2. zamontowano instalacje alarmowe w toaletach dla osób z niepełnosprawnością w budynkach Sądu: AB, C, oraz F przy ul. 3 Maja 9 A;
3. oznaczono napisem „PRZEJŚCIE SŁUŻBOWE” szklane drzwi wewnętrzne (nie dostępne dla interesantów), w korytarzu, w budynku E;
4. umieszczono tabliczki przydrzwiowe nad następującymi salami rozpraw A 012, A 013, C 018A, C 020, C 021, C 019B, C022 (parter);
5. powiększono czcionkę na tabliczkach, które były już wcześniej umieszczone nad salami rozpraw: C 1.17, C 1.16, C 1.18, C 1.21, E 0.21, E 0.22, E 1.10A, E 1.10B, E 1.15, E 1.12, E 1.13, E 2.06A, E 2.06B, E 3.06B, E 4.06A, F 2.15, F 3.15;



6. oznaczono stopnie schodów za pomocą zmiennej faktury, a nadto ułożono fakturę ostrzegawczą przed krawędzią pierwszego stopnia na parterze, I i II piętrze w budynku AB, na parterze i na piętrach I-IV w budynku C oraz budynku E;
7. oznaczono krawędzie pierwszego i ostatniego stopnia każdego biegu schodów pasami w jednolitym, skonstrastowanym z tłem kolorze, znajdującymi się na powierzchni pionowej i poziomej stopnia, zaś w przypadku trzech stopni w biegu oznaczono wszystkie;
8. zamontowano krzesła ewakuacyjne na ścianach w budynku C i F na piętrach I-IV;
9. ponieważ cały parking stanowi plac manewrowy dla Straży Pożarnej, miejsce parkingowe dla osób z niepełnosprawnością zostało umieszczone w najbliższym możliwym miejscu postojowym.

IX. Sąd Rejonowy Katowice-Zachód w Katowicach

Organizacja prowadząca monitoring: Koło Naukowe Prawa Europejskiego WPiA UW (Marcel Joan Gutierrez Bartoszewski, Zuzanna Kornacka, Zuzanna Rakowska)

Data pierwszego badania: 11 lipca 2022 roku

Data odpowiedzi z sądu po roku od pierwszego badania: 12 września 2023 roku

W ramach zwiększenia dostępności sądu podjęto następujące działania:

1. w budynku sądu przy pl. Wolności 10 zamontowano platformę dla osób z niepełnosprawnościami, co pozwoliło udostępnić wszystkim parter budynku;
2. w toaletach dla osób z niepełnosprawnościami zainstalowano baterie umywalkowe z długimi ruchomymi wylewkami;
3. umożliwiono bezpłatne korzystanie z usługi tłumacza polskiego języka migowego;
4. wystosowano wnioski do Miejskiego Zarządu Ulic i Mostów w Katowicach o dostosowanie, zgodnie z wytycznymi z raportu, istniejącego miejsca postojowego dla osób z niepełnosprawnościami zlokalizowanego w otoczeniu budynku sądu przy ul. Warszawskiej 45 w Katowicach oraz wnioski o oznaczenie przejścia dla pieszych przy ul. Warszawskiej 43 (w bezpośrednim sąsiedztwie budynku sądu) fakturą ostrzegawczą.

X. Sąd Rejonowy Poznań Stare Miasto

Organizacja prowadząca monitoring: Koło Naukowe Prawa Konstytucyjnego Pro Publico Bono WPiA UAM (Jan Denka, Sara Urbańska, Zuzanna Drząszcz, Konrad Górski, Anna Rucińska, Michał Włodarczak, Zuzanna Rudzińska)

Data pierwszego badania: 17 sierpnia 2022 roku

Data odpowiedzi z sądu po roku od pierwszego badania: 24 października 2023 roku

W ramach zwiększenia dostępności sądu podjęto następujące działania:



1. nowo zamieszczane przez Biuro Obsługi Interesantów (BOI) dokumenty na stronie internetowej są przystosowane do odczytu przez program czytający ekran;
2. przed wejściem do budynku od ulicy Młyńskiej 1a zostały umieszczone oznakowania tyflograficzne dla osób niewidomych i słabowidzących;
3. na poszczególne kondygnacjach budynku sądu zastosowano odpowiednie oznaczenie kontrastowe;
4. zlecono opracowanie planu tyflograficznego, który zostanie zamontowany na parterze w budynku sądu;
5. zamówiono instalację systemu totopoint (lub równoważnego), który pozwoli korzystać z budynku sądu;
6. zakupiono pętle indukcyjne do BOI oraz Biur Podawczych Wydziałów V i VI Ksiąg Wieczystych, a także przenośną pętlę indukcyjną, która w razie potrzeby może być wykorzystana na salach rozpraw.

XI. Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie

Organizacja prowadząca monitoring: Koło Naukowe Prolepsis (Karolina Gmerek, Martyna Sowa)

Data pierwszego badania: 12 lipca 2022 roku

Data odpowiedzi z sądu po roku od pierwszego badania: 13 września 2023 roku

W ramach zwiększenia dostępności sądu podjęto następujące działania:

1. zakupiono dwie przenośne pętle indukcyjne: do Biura Obsługi Interesanta oraz do Portierni, które w razie potrzeby można wykorzystać też na sali sądowej;
2. Czytelnia Akt została wyposażona w biurko z elektryczną regulacją wysokości blatu oraz lupę optyczną;
3. zawarto umowę na świadczenie usług tłumacza Polskiego Języka Migowego on-line, o poinformowano na stronie internetowej sądu.

XII. Sąd Rejonowy w Opolu

Organizacja prowadząca monitoring: Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa ELSA Opole (Alan Fabian, Sylwia Fryta, Edyta Gonsior, Mikołaj Jabłczyński, Sara Krzywda, Paweł Lepich, Kornelia Mazur, Anna Mrowiec, Aleksandra Nalichowska, Aleksandra Stawiarska, Martyna Wilk)

Data pierwszego badania: 19 maja 2022 roku

Data odpowiedzi z sądu po roku od pierwszego badania: 13 października 2023 roku

W ramach zwiększenia dostępności sądu podjęto następujące działania:



1. wykonano instalację poręczy na dwóch wysokościach;
2. wymieniono zużyte taśmy kontrastowe znajdujące się na stopniach schodów;
3. w bezpośrednim sąsiedztwie platformy dla osób ze szczególnymi potrzebami umieszczono siedzisko, które pracownicy ochrony będą udostępniać w przypadku zgłoszenia takiej potrzeby;
4. pracownicy odpowiedzialni za obsługę strony internetowej mogli wziąć udział w szkoleniach z zakresu dostępności cyfrowej organizowanych przez Ministerstwo Cyfryzacji;
5. zlecono wykonanie oznakowania szklanych drzwi, dodatkowego lustra w windzie, oznaczeń w języku Braille'a oraz przebudowę strefy wejścia do budynku.

XIII. Sąd Rejonowy w Toruniu

Organizacja prowadząca monitoring: Koło Nauk Penalnych UKSW (Karolina Wąsewicz)

Data pierwszego badania: 7 czerwca 2022 roku

Data odpowiedzi z sądu po roku od pierwszego badania: 23 października 2023 roku

W ramach zwiększenia dostępności sądu podjęto następujące działania:

1. grafiki zamieszczone na stronie internetowej sądu zostały wyposażone w tekst alternatywny;
2. sąd zwrócił się do władz miasta o przearanżowanie najbliższego otoczenia sądu, dzięki czemu przy przejściach dla pieszych zastosowano obniżenia krawężników oraz płytki ostrzegawcze, a ponadto przystosowano miejsce parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami;
3. sąd zapewnił dostęp do usług tłumacza PJM (polski język migowy), SJM (system językowo-migowy) i SKOGN (sposób komunikowania się osób głuchoniewidomych).

XIV. Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie

Organizacja prowadząca monitoring: Koło Naukowe Praw Człowieka SWPS (Natalia Krawczyk, Natalia Lao, Weronika Lisiecka, Wiktoria Milczarek)

Data pierwszego badania: 22 lipca 2022 roku

Data odpowiedzi z sądu po roku od pierwszego badania: 3 października 2023 roku

W ramach zwiększenia dostępności sądu podjęto następujące działania:



1. zakupiono dwa krzesła ewakuacyjne;
2. przygotowano oraz doposażono przenośne stanowisko z pętlą indukcyjną do wykorzystania według potrzeb w sali rozpraw;
3. wykonano oznaczenia kontrastowe stopni schodów.

XV. Sąd Rejonowy dla Warszawy Żoliborza w Warszawie

Organizacja prowadząca monitoring: Koło Naukowe Prawa Europejskiego WPiA UW (Bartosz Fiłoc, Piotr Frączek, Mateusz Sitek, Joanna Słomka)

Data pierwszego badania: 8 lipca 2022 roku

Data odpowiedzi z sądu po roku od pierwszego badania: 6 października 2023 roku

W ramach zwiększenia dostępności sądu podjęto następujące działania:

1. W budynku A, z uwagi na planowany remont, wykonano tylko niezbędne udogodnienia:
 - uzupełniono oznakowanie poprzez oklejenie pierwszego i ostatniego biegu schodów pasami w kontrastowym kolorze;
 - uzupełniono oznakowanie szklanych elementów drzwi pasami skontrastowanymi w stosunku do tła na wysokości 1,30 -1,40 m i 0,9 m;
 - uzupełniono oznakowanie pięter poprzez umieszczenie w widocznym miejscu tabliczek z skontrastowanymi napisami;
 - wykonano oznakowanie podjazdu dla osób z niepełnosprawnościami pasami w kontrastowym kolorze.
2. W budynku C i E:
 - uzupełniono oznakowanie poprzez oklejenie pierwszego i ostatniego biegu schodów pasami w kontrastowym kolorze;
 - uzupełniono oznakowanie szklanych elementów drzwi pasami skontrastowanymi w stosunku do tła na wysokości 1,30 -1,40 m i 0,9 -1,0 m;
 - uzupełniono oznakowanie pięter poprzez umieszczenie w widocznym miejscu tabliczek z skontrastowanymi napisami;
 - zakupiono dodatkową przenośną pętlę indukcyjną na sale rozpraw;
 - zakupiono krzesło ewakuacyjne umożliwiające ewakuację osób ze szczególnymi potrzebami z wyższych kondygnacji budynków sądu;
 - umieszczono dodatkowe plany sytuacyjne, ułatwiające poruszanie się po ogólnodostępnych pomieszczeniach sądu;
 - w toaletach dla osób z niepełnosprawnościami zamontowano systemy alarmowe, obniżono umywalkę, podajniki na mydło i papierowe ręczniki;



- do Czytelni Akt zakupiono krzesło oraz stół z regulacją dla osób z niepełnosprawnościami;
- zakupiono lupę do Czytelni Akt, wykonano dodatkowe oznakowanie dojścia do BOI, Czytelni Akt oraz innych ogólnodostępnych pomieszczeń;
- przed wejściem do budynków sądu ustawiono tablicę z planem sytuacyjnym terenu.

VI. Sąd Rejonowy w Wołominie

Organizacja prowadząca monitoring: Koło Nauk Penalnych UKSW (Patrycja Chołuj, Weronika Cymerys, Julia Karwowska, Piotr Kobiela, Natalia Krakowiak, Natalia Majkowska, Paulina Płonowska, Mateusz Szejna)

Data pierwszego badania: 17 sierpnia 2022 roku

Data odpowiedzi z sądu po roku od pierwszego badania: 6 listopada 2023 roku

W ramach zwiększenia dostępności sądu podjęto następujące działania:

1. zakupiono trzy pętle indukcyjne, dwie lupy elektroniczne, urządzenie powiększające tekst, dwa regulowane biurka i krzesła oraz dwa krzesła ewakuacyjne;
2. poprawiono oznakowanie wewnątrz sądu, które ułatwia orientację w budynku;
3. w toalecie dla osób z niepełnosprawnościami zamontowano baterię umywalkową o przedłużonej wylewce i suszarkę do rąk oraz dostosowano wysokość wszystkich sprzętów tak, aby mogły z nich korzystać osoby poruszające się na wózku oraz osoby niskorosłe;
4. pierwszy i ostatni stopień schodów wewnątrz sądu został oznakowany kontrastowymi pasami oraz zamontowano poręcze po obu stronach biegu schodów;
5. obniżono blat przy szatni, aby mogły z niej korzystać osoby poruszające się na wózkach oraz osoby niskorosłe;
6. dostosowano wymiary miejsca parkingowego dla osób z niepełnosprawnością;
7. zakupiono i zamontowano wycieraczki dywanowe przymocowane do podłogi;
8. umieszczono oznakowania tyflograficzne przed i za wejściem do budynku sądu, kontrastowo oznakowano także drzwi wejściowe;
9. zapewniono miejsce odpoczynku, które wyposażono w oparcia i podłokietniki.



XVII. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Lublinie

Organizacja prowadząca monitoring: Fundacja Court Watch Polska (Dominika Filipek, Karolina Kosieradzka)

Data pierwszego badania: 17 lipca 2022 roku

Data odpowiedzi z sądu po roku od pierwszego badania: 3 października 2023 roku

W ramach zwiększenia dostępności sądu podjęto następujące działania:

1. na stronie sądu wszystkie materiały wideo są tłumaczone na Polski Język Migowy;
2. stopnie schodów zewnętrznych zostały oznakowane kontrastowymi taśmami;
3. podjęto działania mające na celu ujednolicenie sztucznego oświetlenia połączonych pomieszczeń na parterze budynku;
4. na bieżąco monitorowana jest dostępność korytarzy i to, czy nie znajdują się w nich zbędne elementy (np. meble), które mogłyby zmniejszać dostępność;
5. przeprowadzono modernizację toalety przy salach rozpraw, wyposażając ją w system alarmowo-przywoławczy oraz baterię umywalkową o przedłużonej wylewce;
6. Biuro Obsługi Interesantów/Czytelnia Akt zostały przeniesione do pomieszczenia w bezpośrednim sąsiedztwie wejścia do budynku. Przestrzeń pomieszczenia zorganizowano w taki sposób, że jest ona dostępna dla osób poruszających się na wózku oraz osób niskorosłych.



W raporcie wskazano zmiany, które według informacji uzyskanych z sądów zostały wprowadzone lub są w trakcie realizacji. Dodatkowo wiele sądów wskazało, że szereg inwestycji jest na etapie planowania i zwiększą one dostępność sądów w bliższym lub dalszym czasie. Niektóre sądy zwróciły się również do odpowiednich władz lokalnych o dostosowanie przestrzeni wokół swoich siedzib, aby również ich otoczenie było dostosowane do potrzeb wszystkich obywateli i obywateli.

Odpowiedzi i aktywna postawa władz badanych sądów cieszy, ponieważ pokazuje, że dostępność sądów dla osób ze szczególnymi potrzebami jest dla nich ważna. Potwierdza to sens i znaczenie badań prowadzonych przez organizacje pozarządowe w ramach projektu „Wspólnie-Dostępnie-Sprawiedliwie”.

Rekomendacje przygotowane przez zespoły badawcze po przeprowadzeniu monitoringów sądów realnie wpłynęły na zwiększenie dostępności sądów. Docenić trzeba pracę wszystkich organizacji, które ponownie przeprowadziły monitoring sądów. Ich determinacja i zaangażowanie pokazują, że działania na rzecz zmiany mają sens i pozwalają zmieniać otaczającą nas rzeczywistość, również w tak ważnym temacie jak kwestia dostępności budynków instytucji publicznych, z której może skorzystać każda i każdy z nas, w tym osoby ze szczególnymi potrzebami.

Zachęcamy wszystkie inne organizacje pozarządowe lub grupy obywateli i obywateli do tego, aby podjąć podobne działania i sprawdzić dostępność swojego lokalnego sądu. Jak pokazuje niniejszy raport ma to sens i przekłada się na to, że wymiar sprawiedliwości bardziej dostępny dla wszystkich a nasze państwo staje się lepszym miejscem do życia. Monitoring dostępności można zrobić przy pomocy stworzonego przez nas narzędzia badawczego:

bit.ly/narzedzie_badawcze_fcwp

Zachęcamy również do zapoznania się z naszymi ogólnymi rekomendacjami w kwestii możliwości zwiększenia dostępności sądów dla osób ze szczególnymi potrzebami, które znajdują się w wydanym przez nas poradniku:

bit.ly/poradnik_wds

lub w wersji dostępnej:

bit.ly/poradnik_dostepny_wds

